

Hva betyr det å være studieforberedt, og har vi den beste veien frem dit for alle?

Innspillskonferanse 1. juni 2018

Generell studiekompetanse

Generell studiekompetanse

Generell studiekompetanse er den vanligste veien til høyere utdanning, og gjør deg kvalifisert til å studere ved universiteter og høyskoler. Vanlige veier til generell studiekompetanse er:

A Fullført 3-årig videregående

Du har fullført og bestått 3-årig videregående opplæring som gir generell studiekompetanse.

[Mer om 3-årig videregående](#)

B Yrkesfag med påbygging

Du har fullført og bestått yrkesfaglig opplæring og studiekompetansefagene.

[Mer om yrkesfag med påbygging](#)

C 23/5-regelen

Du fyller minst 23 år i opptaksåret, har fullført og bestått studiekompetansefagene og har minst 5 års utdanning eller yrkespraksis.

[Mer om 23/5-regelen](#)

Du kan også få generell studiekompetanse dersom du har: Steinerskolen, godkjent fagskoleutdanning, et universitets- eller høyskolestudium eller en godkjent utenlandsk utdanning

Spesielle opptakskrav

- Økende tendens til etablering av spesielle opptakskrav til studier i høyere utdanning.
  - 65 kravkoder til spesielle opptakskrav som kommer i tillegg til gens for opptaket 2018 (opptaksprøver, fagkrav og karakterkrav i fag, yrkeserfaring) <http://www.samordnaopptak.no/info/opptak/spesielle-opptakskrav/liste-over-kravkoder/index.html>
- Hva er utviklingen et uttrykk for?
  - generell studiekompetanse ikke et godt nok grunnlag for opptak
  - forsøk på å sikre et tilstrekkelig nivå på de studentene som skal begynner i høyere utdanning.
- Tendensen kan innebære at verdien av generell studiekompetanse svekkes.

Hvorfor generell studiekompetanse?

- Blegen-utvalgets innstilling NOU 1991: 4 Veien videre, innførte og konkretiserte begrepet *generell studiekompetanse*, og påpekte behovet for å anvende begrepet som opptaksgrunnlag for all utdanning på universitets- og høgskolenivå.
- Utvalgets studiekompetansebegrep er siden blitt stående som et formelt kompetanse kriterium for opptak til høgre utdanning.

Professorer slår alarm om elendig kvalitet på studenter og universitet

PUBLISERT LØRDAG 24 MARS 2018 - 00:22 - SIST OPPDATERT LØRDAG 24 MARS 2018 - 11:58

ARBEIDSLIV

Store nivåforskjeller blant norske studenter – For mange studenter har svake forkunnskaper

Undervisere i høyere utdanning mener at for mange studenter har svake forkunnskaper.

Studerer ikke studentene lenger? | Torbjørn L. Knutsen og Bernt Hagtvet

Det dramatiske fallet i kvalitet på våre universiteter er forskningsminister Iselin Nybøs største utfordring.

Å KRONIKK

«Faktakunnskapen er mangelfull. Resonnementene henger ofte ikke på greip. De skriftlige ferdighetene er mildt sagt skuffende»

FOTO: Bjørn Fjertoft

Det kompakte flertallet av studenter leser mindre og mindre. De skriver mindre. De tar ikke ordentlige notater, skriver kronikkforfatterne. Bildet viser en lesesal på Universitetet i Oslo i 1964.

Studenter jeg omgås, er hardtarbeidende, kritiske og reflekterte | Steven Ray Wilson

Jeg er helt uenig i at studentene er verre nå enn før. Men er studenten passiv, har jeg noen råd til den frustrerte veileder.

Generell studiekompetanse

Det har ved flere anledninger vært antydnet at den generelle studiekompetansen ikke kvalifiserer studentene godt nok for studier i høgre utdanning. (Raaheim og Radford 1998)

I en undersøkelse som er utført ved universitetet i Bergen, vises det til at tre av ti av de vitenskapelig faste ansatte vurderer generell studiekompetanse å være et for lavt opptakskrav. (Berg 1997 henviser til UNIBUT-undersøkelsen 1987)
(Mjøsutvalget, NOU 200:14)

Studieforberedt etter studieforberedende?

- Mange elever har lite trening i å lese store mengder kompleks tekst og det er en utfordring å lese fagspesifikke tekster.
- Mange har svake ferdigheter i akademisk eller faglig skriving.
- Elevene har mangelfulle ferdigheter i kritisk tenking.
- Høyere utdanning stiller større krav til selvstendighet i arbeidsmåter, noe som igjen krever godt utviklede sosiale og emosjonelle ferdigheter. (Lødding og Aamodt, NIFU 2015:28)

...hva er det realistisk å forvente av elevenes sluttkompetanse?

Spørsmål til gruppediskusjon

1. A) Hva gjør elevene mest studieforbredt, en bred kjennskap til ulike fagområder eller fordypning og spesialisering innenfor noen fag? Gitt svaret ditt, hva er styrker og svakheter med programmene vi har i dag?
B) Hva er styrker og svakheter ved dagens ordning med generell studiekompetanse?
2. I dag har vi fem studieforbredende utdanningsprogram. Er disse utdanningsprogrammene de riktige, gitt at elevene skal bli best mulig studieforbredt?
3. Er det noen tema eller fag som savnes eller bør fjernes på de studieforbredende utdanningsprogrammene i dag, som ville ført til at elevene ble mer studieforbredt?
4. Hvilken kompetanse trengs i videregående opplæring for å sikre elevenes generelle studiekompetanse og har vi den i dag?

